GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 58. Mercurĭ, 12 (24) Martie. 1886.

Brașovŭ 11 Martie 1886.

De când cu faimósele discursurĭ ale principelui Bismarck asupra Polonilorŭ, publicistica a începutŭ sĕ vorbéscă de-o recire a relațiunilorŭ monarchiei Austro-Ungare cu imperiulŭ Germanŭ. Causa o află cei mai mulțĭ în politica interióră a guvernului austriacŭ. Germania, care persecută în modŭ așa de crâncenŭ polonismulŭ între marginele imperiului sĕu, cum o se pótă ea trăi în bună amiciția cu Austria, unde Polonii galițienĭ facŭ parte aḍĭ din guvernŭ? Acésta este întrebarea, ce a fostŭ pusŭ și este discutată mai alesŭ de foile germane centraliste. „Pe câtŭ timpŭ Cehii și Polonii vorŭ fi la guvernŭ“ — ḍicŭ aceste foi — Germania nu póte sĕ conteze cu siguritate pe bună-voința Austriei, nu póte sĕ fiă liniștită.

Ce urméză de aicĭ? Urméză, ca guvernulŭ Taaffe sĕ se retragă și sĕ vină la putere érășĭ Nemții supremațiștĭ. Negreșitŭ, că acésta ar plăcé Germaniei și póte că împutările indirecte ce le conținŭ discursurile lui Bismarck la adresa Austriei au avutŭ de scopŭ a sprijini nisuiuțele celorŭ ce voescŭ sĕ rĕstórne regimulŭ de față austriacŭ. Și nu se póte nega, că bănuelile de felulŭ acesta au produsŭ órecare încordărĭ între Berlinŭ și Viena, carĭ, deși nu se arată pe față, dér esistă, ce nu se mai póte trage la indoială.

Pe când Slavii din Austria nu ascundŭ, că ei nu se numĕră nicĭdecum între adoratorii principelui Bismarck, deși suntŭ gata a ține contu de împrejurările, ce impunŭ aḍĭ monarchiei alianța cu Germania, Ungurii dela putere se folosescŭ și de cea mai mică ocasiune spre a se făli cu devotamentulŭ lorŭ pentru principele Bismarck și politica germană. Ne aducemŭ aminte din discusiunile delegațiunilorŭ, că Ungurii au stăruitŭ alăturĭ cu Nemții pentru ca sĕ se dea în modŭ oficialŭ expresiune convicțiunei lorŭ, că alianța cu Germania forméză basa politicei Austro-Ungare. C'unŭ cuvêntŭ totdéuna când a fostŭ vorba de a sprijini curentulŭ germanŭ în politica esterióră, Ungurii dela guvernŭ au fostŭ cei dântêi.

Așa vedemŭ și acum, pe „Pester Lloyd,“ organŭ oficiosŭ alu guvernului unguroscŭ, silindu-se a delătura tóte bănuelile în privința intențiunilorŭ cancelarului germanŭ, într'unŭ articulŭ, ce ḍice că l'ar fi primitŭ dela unŭ generalŭ austriacŭ.

Fóia pestană pretinde, că tóte conclusiunile ce se facŭ din amiciția ce-o are principele Bismarck cu Rusia în privința relațiunilorŭ dintre Germania și Austro-Ungaria, arŭ fi *false*. Bismarck n'ar avea intențiunĭ secrete în contra monarchiei nóstre; deși nu-i placŭ tóte cum mergŭ în Austria, acésta nu l'ar împedeca nicĭdecum de a merge în unire cu Austria în politica esterióră, avênd de scopŭ numai și numai asigurarea păcii.

Atmosfera politică a Europei — ḍice „P. Ll. — este încordată numai prin posițiunea Franciei față cu Germania și prin politica esterióră a Rusiei, nu Bismarck ar predomni politica Europei, ci papa dela Roma și papa dela Newa, adecă Țarulŭ, căruia îi e supusă politica în tótă Europa; Germania caută amiciția Rusiei, Francia speră într'o alianță cu Rusia spre a-și recâștiga Elveția și Lotaringia, Anglia lucră prin Gladstone pe córda Rusiei, Italia e gata a merge cu Rusia orĭ când vorŭ cere interesele sale, ér Austria voesce sĕ păstreze amiciția au ea spre a puté ajunge la o stare definitivă în cestiunea bosniacă.

Fiindŭ vorba de politica bismarckiană ne aducemŭ aminte de unŭ articulŭ, ce l'a publicatŭ scriitorulŭ acestorŭ șire în „Gazeta Transilvaniei“ dela 5 Fevruarie 1873. Ideile desvoltate în acestŭ articulŭ ni se parŭ și astăḍĭ totŭ așa de justificate, ba încă susținute prin evenimentele din cei 12 anĭ din urmă. Eată ce amŭ ḍisŭ în 1873:

„Principele Bismarck nu numai că vede bucurosŭ politica Nemțilorŭ ér *deocamdată* și a Ungurilorŭ din Austro-Ungaria, ci încă îi încurajéză necontenitŭ prin organele sale de publicitate în continuarea și esecutarea politicei lorŭ suprematiste. Acésta este învederatŭ. Totŭ așa de învederatŭ însĕ este, că principele Bismarck nu le face tóte acestea numai pentru petrecerea și plăcerea sa, ci are unŭ scopŭ mare, de care s'a apropiatŭ multŭ, dér încă nu de totŭ. Nu este greu de gâcitŭ acestŭ scopŭ ultimŭ alŭ sĕu — „de-a unì întréga ginte germană sub sceptrulŭ dinastiei Hohenzollerilorŭ.“

„Pentru de a puté deslega gigantica problemă, ce și-a luat'o, Bismarck înainte de tóte voiesce sĕ ducă în împlinire: centralisarea Germaniei întregĭ, adecă străformarea ei succesivă dintr'unŭ statŭ federalŭ într'unulŭ uniformŭ cu guvernulŭ centralŭ în Berlinŭ. Mai departe tinde politica bismarkiănă a câștiga „amiciția“ Austro-Ungariei așa încâtŭ imperiulŭ acesta sĕ fiă gata a servì intereselorŭ prusso-germane, precum le servesce de pildă astăḍĭ în cestiunea orientală, totodată vrea sĕ țină monarchia nóstră în slăbiciune internă, ca nu cum-va consolidându-se definitivŭ și pacĭnicŭ în întrulŭ sĕu sĕ devină periculósă planurilorŭ prusso-germane.“

„Influințele și efectele politicei presente prusso-germane séu bismarkiane asupra Germaniei și de aicĭ asupra Austro-Ungariei și a țĕrilorŭ dunărene le putemŭ decĭ pe scurtŭ caracterisa numindu-le: fluctuațiunea centralistică în Europa de mijlocŭ. Direcțiunea și mersulŭ acesteia e par excellence germanisătorŭ. Răpeḍicinnea cu care se puse în mișcare dela marea nordică până la marea négră nu puținŭ amenință și periclitéză totŭ ce-i stă în cale. In fondŭ Borussii, în mijlocŭ Nemții austriacĭ prusso-filĭ și înainte garda jidano-maghiară, acésta este falanga germanismului, care stă sĕ nimicéscă independența statelorŭ independente sud-germanice, tinde la dărîmarea autonomiei regatelorŭ și țĕrilorŭ austro-ungare și dunărene și la desnaționalisarea popórelorŭ micĭ slave și române de-alungulŭ și până la gurile Dunării. Și lucru de mirare, Maghiarii, odinióră inimicii neîmpĕcațĭ ai tuturorŭ Șvabilorŭ, ei carĭ mai anțĕrțŭ nu se mai satură a turti la pălării (jobinurĭ) nemțescĭ, parŭ a fi destinațĭ de provedință a scóte Prusso-germanilorŭ castanele din spuză și a-le aplana calea către marea négră!“

„Situațiunea de față politică esternă și internă, recunóscemŭ, este pentru noi fórte periculósă, cu tóte acestea nu desperămŭ, din contră suntemŭ de firma credință, că în curêndŭ totulŭ va căpĕta altă colóre, altŭ reliefŭ. Adevĕratŭ că centraliștii astăḍĭ mai în tóte părțile suntŭ la cârmă, dér numai cei ce stau susŭ potŭ sĕ cadă. Le vine rêndulŭ și suprematiștilorŭ, despre acéstă îndoiélă nu încape. Principele Bismarck e puternicŭ, dér nicĭ elŭ nu póte face totŭ ce vrea, nicĭ elŭ n'a căḍutŭ din ceriŭ“ . . .

„Fluctuațiunea politicei bismarkiane centrataslisle a produsŭ contra-fluctuațiunea federalistă în Europa de mijlocŭ. Centralismulŭ nu numai odată s'a doveditŭ stricăciosŭ desvoltării și libertății popórelorŭ. Germania însășĭ are sĕ mulțuméscă mai multŭ desvoltării sale autonomice și federale cultura intensivă ce-o posede astăḍĭ. Istoria germană conține cea mai flagrantă apĕrare a principiului federalŭ. Viitorulŭ este alŭ federalismului, pentru că popórele europene marĭ și micĭ numai în federațiunea lorŭ liberă îșĭ potŭ afla garanția esistenții naționalității și a patriei lorŭ, centralismulŭ însĕ înghite, calcă totŭ în picióre, amenință libertatea popórelorŭ și tocmai de aceea va trebui sĕ cadă.“

Interpelarea d-lui M. Kogălniceanu.

(Ședința dela 11 Februariu a Camerei române.)

(Urmare.)

Viu acum la a duoa parte a interpelărei mele, la expulsiunea a șése Românĭ transilvănenĭ și la legalitatea acestei mĕsurĭ.

Mai înainte de tóte declarŭ că proclamațiunea iredentă, departe de a face bine causei românescĭ, fie aicĭ, fie peste Carpațĭ, i-a făcutŭ rĕu și în Bucurescĭ și în Buda-Pesta.

Proclamațiunea așa ḍisei iridente române, străbătândŭ în Ungaria și mai alesŭ în Transilvania, a datŭ locŭ la totŭ felulŭ de persecuțiunĭ. Unŭ strigătŭ de resbunare a rĕsunatŭ în tóte cercurile maghiare! Tóte autoritățile publice au fostŭ puse în picióre, ca aflându-se în fața isbucnirei unei nuoi revoluțiunĭ à la Hora! Și tótă acésta era lucrarea a duoi copii! Cea mai bună dovédă despre neînsemnătatea lucrului, ca expediarea prin postă de exemplare la adresa primului-ministru alŭ Ungariei! Tóte cercetările, tóte perchisițiunile, chiar și sequestrarea și deschiderea tuturorŭ scrisorilorŭ din România *n'au doveditŭ nimicŭ*! Era o farsă, sau o simplă temă de colegienĭ, exaltațĭ prin simțirea durerósă a suferințelorŭ părinților și fraților lorŭ remașĭ acasă peste Carpațĭ!

Dér iată că guvernulŭ românŭ se însărcinéză sĕ dea vecinilorŭ noștri *o dovédă netăgăduită, o dovédă oficială: Expulsarea a șése Românĭ din România.* De 20 de anĭ se acusă Românii de peste Carpațĭ că conspiră contra tronului Habsburgilorŭ, că conspiră în contra Statului ungarŭ, că tindŭ la înființarea Daco-României! La apĕrarea Românilorŭ despre aceste nedrepte acusărĭ, iată acum, ce respundŭ miniștrii, comiții și procurorii Ungariei: respundŭ cu *expulsarea*, rostită de unŭ guvernŭ românescŭ! Ce se mai póte ḍice mai multŭ!

Se mai póte ḍice încă ce-va. Acestŭ ce-va este că bunii noștri vecinĭ, după ce în expulsiune au găsitŭ o probă invinovățitóre în contra Românilorŭ ardelenĭ și bănățenĭ, vorŭ găsi o probă invinovățitóre și în contra nóstră a Românilorŭ independențĭ. Vorŭ puté a ne imputa: de ce permitemŭ Românilorŭ supușĭ corónei Sântului Stefanŭ de a emigra și a se statornici la noi, și de ce permitemŭ ca acestia sĕ se transforme în iredențĭ? Și ast-felŭ guvernulŭ maghiarŭ va fini spre a ne declara, că nu se mulțumesce cu disțerarea numai a șése Românĭ!

Permiteți-mĭ, D-lorŭ deputațĭ, înainte de a trata în specialŭ cestiunea expulsiunei, sĕ ḍicŭ câte-va cuvinte asupra imputărei ce vecinii noștri ne facŭ, că dămŭ refugiu Românilorŭ de peste Carpațĭ, pe carĭ neajunsurile și prigonirile îi silescŭ sĕ trécă munții și sĕ descindă în țéră; întrebuințezŭ expresiunea lorŭ.

Dér noi suntemŭ vinovațĭ, decă ei emigréză? Când Românii trecŭ din Transilvania la noi, de ce vinŭ? Cine fuge de bine? De ce guvernulŭ ungarŭ nu face condițiunea Românilorŭ din Transilvania bună, ast-felŭ, în câtŭ ei cu bucurie sĕ șeḍă acolo? căcĭ, cine bucurosŭ fuge de loculŭ nascerei sale?

Nu'mĭ e permisŭ, fără voia lui, sĕ citezŭ pe nume unŭ mare patriotŭ, unŭ mare bărbatŭ de Statŭ alŭ Ungariei, cu care la începutulŭ ultimului resbelŭ romano-turcŭ, am avutŭ o conversațiune intimă despre relațiunile nóstre române cu Ungaria. 'I ḍiceamŭ: Suntemŭ făcuțĭ de D-ḍeu, Ungurii și Românii alăturĭ unii de alții; trebue dér sĕ ne înțelegemŭ, ca sĕ avemŭ o viéță de pace și de frăție.

Numai ast-felŭ, și Românii și Ungurii ne vomŭ putea păstra naționalitatea și individualitatea nóstră politică, în fața marelorŭ imperii de carĭ suntemŭ înconjurațĭ și amenințațĭ.

Da, mĭ-a rĕspunsŭ elŭ, și eu ḍicŭ, că așa este. — Insĕ este unŭ punctŭ negru care póte a ne pune în certă, 'i ḍiseiu! — Care punctŭ. mĕ întrébă, de și ilu înțelese? — Este Transilvania, îi rĕspunseiu. Nu voim sĕ luămŭ Transilvania, acésta nicĭ ne trece prin minte; dér am adăogatŭ: Transilvania trebue sĕ rĕmână unŭ Statŭ poliglotŭ; fie-care naționalitate trebue sĕ'șĭ păstreze ființa și drepturile ei, spre desvoltarea sa pe piciorulŭ unei depline egalitățĭ cu Maghiarii,

Fără acéstă condițiune nu póte sĕ fiă pace între noi; trebue, o mai repetŭ, ca Transilvania sĕ urmeze a fi trăsătura de unire între Românĭ și între Ungurĭ! Ce mĭ-a rĕspunsŭ marele patriotŭ? Noi Ungurii nu putemŭ intra în cea mai mică conversațiune cu D-vóstră în privința Transilvaniei. Cea mai mică conversațiune asupra acestei cestiunĭ, ar favorisa ideile de cucerire, séu celŭ puținŭ de intervențiune a D-vóstră în afacerile nóstre interióre, ar legitima propaganda D-vóstre, pe care noi nu o putemŭ tolera! Vomŭ cheltui celŭ de pe urmă creuzer; vomŭ vêrsa cea de pe urmă picătură de sânge a honvezilorŭ nostri, înainte de a transige asupra Trasilvaniei. — Dér cine gândesce sĕ vĕ ia Transilvania? îi ḍiseiu. Insĕ ocârmuiți-o bine, oprițĭ strigătele de durere, carĭ trecŭ peste Carpațĭ și nu ne lasă în odihnă. Dér cum, D-vós-

tră vĕ amestecațĭ la noi, deși nu avețĭ acelașĭ dreptŭ, de și afacerea nu privesce unŭ întregŭ poporŭ.

In România avemŭ câteva sate, avemŭ o mică populațiune, Ciangăi stabilițĭ încă de pe timpurile lui Stefanŭ celŭ mare. Totușĭ D-vóstră vĕ ocupațĭ de ei trimițêndu-le popĭ, banĭ, cărțĭ; trimitețĭ chiar agențĭ spre a-i îndemna de a se repatria! Până acolo merge interesulŭ și compătimirea D-vóstre pentru unŭ micŭ numĕrŭ de frațĭ perduțĭ; și nouĕ, ne cerețĭ ca sĕ nu avemŭ nicĭ inimă nicĭ urechĭ la strigătele de durere a mai multŭ de două milióne de frațĭ? Astfelŭ óre noi facemŭ propagande la D-vóstră, orĭ D-vóstră la noi? Ca dovadă că noi nu facemŭ propagande peste hotarele nóstre, vĕ citezŭ următorulŭ faptŭ:

Este o țéră în care noi póte amŭ avé drepturĭ de a face propagandă, căcĭ acea țéră a fostŭ ruptă din corpulŭ nostru, din sângele nostru, fără voia nóstră și care a fostŭ alipită de țĕrile casei Habsburgilorŭ; acésta este Bucovina. Patrioții ungurĭ și în 1848, și în 1859 și 1860 au recunoscutŭ strâmbătatea seculară ce ni s'au făcutŭ, și prin anume convențiunĭ au propusŭ lui Vodă-Cuza, că acéstă țéră fiindŭ răpită în contra orĭ cărui dreptŭ. și se îndatorau a ne ajuta orĭ când ca sĕ o luămŭ înapoi; și noi amŭ refusatŭ. De ce amŭ refusatŭ, de ce nu facemŭ acolo nicĭ o propagandă? Pentru că guvernulŭ Austriei este unŭ guvernŭ cu minte și prevederĭ politice; elŭ dă tuturorŭ naționalitățilorŭ ceea ce li se cuvine. Așa a făcutŭ și în Bucovina. Ne-amŭ ḑisŭ dér: sórtă bună au Românii din Bucovina? Ei nu țipă? Ei suntŭ mulțumițĭ. Décă ei socotescŭ că suntŭ mai ferițĭ sub dominațiunea casei Habsburgică decâtŭ sub dominațiunea nóstră, unde guvernele se schimbă în tóte ḑilele, unde legile suntŭ scrise numai pe hârtiă, de ce sĕ nu-i lăsămŭ în pace acolo unde se află? și așa și facemŭ; ne bucurămŭ de sórta lorŭ, dér ne abținemŭ de orĭ ce propagandă; și cu tóte aceste acolo în Bucovina avemŭ moșii, avemŭ rude, avemŭ osĕmintele străbunilorŭ nostri, ale glorioșilorŭ nostrii Domnĭ; la totŭ pasulŭ găsimŭ urmele de victoriă ale eroilorŭ nostri!

La aceste cuvinte bărbatulŭ de statŭ alŭ Ungariei, se mărgini a ḑice că sĕvêrșindu-se din viéță generațiunea din 1848, și acea maghiară și acea română, este de speratŭ că totŭ cu dênsa vorŭ dispărea și urile și prigonirile dintre Ungurĭ și Românĭ, resultatŭ alŭ atrocitățilorŭ făcute și alŭ sângelui reciprocŭ vĕrsatŭ în acelŭ anŭ oribilŭ! Dér generațiunea aceea a muritŭ mai tótă; însĕ urile și prigonirile totŭ trăescŭ!

V'am citatŭ cuvintele ḑise de Domnulŭ Brătianu în 1869.

»Când cumnatu-meu va ridica brațulŭ ca sĕ-mĭ ucidă surora, o! atuncĭ voiu ridica și eu mâna.“ (Aplause.)

Astăḑĭ dér, ridicŭ și eu glasulŭ pentru a apĕra pe sora nóstră, pentru a protesta în contra regimului nesuferitŭ, care se face frațilorŭ noștri Românĭ de peste Carpațĭ. (Aplause) Dér și aci mai chiămŭ încă odată spre mărturie pe D. I. Brătianu. La o întrebare făcută în Senatŭ de D. C. Boerescu, étă cum mai deunăḑĭ îi rĕspundea președintele consiliului:

»Când mĕ acusa guvernulŭ austro-ungarŭ că noi avemŭ societățĭ și că lucrămŭ ca sĕ rĕsculămŭ Transilvania și sĕ facemŭ anexiunĭ, îmĭ aducŭ aminte că era agentŭ diplomaticŭ Baronŭ Eder. De atuncĭ până mai dĕunăḑĭ, până la Baronulŭ Calice, le ḑiceamŭ: ‚décă eu v'așĭ spune că nu dorescŭ ca toțĭ Românii sĕ formeze unŭ singurŭ statŭ, ar trebui sĕ socotițĭ, că sunt séu mincinosŭ, séu mișelŭ; dér sĕ viu astăḑĭ sĕ agitŭ cestiunea Transilvaniei, sĕ dĕrâmŭ Imperiulŭ Austro Ungarŭ, ar fi o nebunie; atuncĭ n'așĭ fi ministru ci așĭ merita sĕ fiu dusŭ într'o casă de sĕnătate. Și D-vóstră, le ḑiceamŭ eu acelorŭ diplomaticĭ, orĭ cât ațĭ spune că nu voițĭ sĕ mergețĭ la Marea-Negră, nu vĕ crede nimenĭ; dér sunitețĭ ómenĭ cu minte; scițĭ că, décă a-țĭ voi sĕ mergețĭ acolo, a-țĭ avea în contra-vĕ și pe Rusia și pe noi, și vĕ mărginițĭ poftele D-vóstre. Cu atâtŭ mai multŭ noscimŭ sĕ le mărginimŭ, că suntemŭ o putere mică.«

Aceste cuvinte drepte, și pentru carĭ facŭ complimentele mele D-lui Brătianu, suntŭ și ale nóstre. Noi nu alergămŭ pentru luarea Transilvaniei dér nu putemŭ sĕ lăsămŭ naționalitatea română în părăsire; și Ungurii nu se vorŭ putea împăca cu noi, până nu vorŭ face o viéță ticnită Românilorŭ de peste Carpațĭ. Radu Negru și Bogdanŭ de peste Carpațĭ, din Făgărașŭ și din Maramurășŭ, au descălicatŭ în astă parte și au fondatŭ vechile nóstre domnii; în fiecare seculŭ glóte marĭ de Românĭ, ca roiurile de albine, au venitŭ de peste munțĭ, de au împoporatŭ adesea câmpiile nóstre, pustiite de ordele păgâne. Omenĭ de biserică, ómenĭ de sabie, ómenĭ de carte, au venitŭ sĕ întărésca staturile române dela Dunăre.

A fostŭ de seculĭ o mișcare continuă de Românĭ între ambele cóste ale Carpaților. Nicĭ odată acéstă comunicațiune frățéscă n'a fostŭ întreruptă. Ideia română pururea a însuflețitŭ și pe acei ce veneau la noi, și pe acei ce mergeau la ei! Décă acésta idee se califică de iridentismŭ, séu de Daco-românismŭ, iridențĭ au fostŭ Radu Negru și Bogdanŭ Dragoșŭ, iridențĭ au fostŭ toțĭ acei marĭ bărbațĭ de sabie și de carte, pe carĭ pe fiecare pagină a istoriei nóstre îi întâlnimŭ venițĭ de peste Carpațĭ. Osemintele lui Lazărŭ, în locŭ de a'i ridica statue, sĕ le aruncămŭ în aerŭ, căcĭ mare iridentŭ, mare daco-românŭ a fostŭ Lazărŭ. Dér Fabianŭ, dér Laurianŭ bĕtrânulŭ, dér Maiorescu tatălŭ, Bojinca, Papiu și alțĭ atâțĭ marĭ dascălĭ, toțĭ aceștia, carĭ au trăitŭ în mijloculŭ nostru, apĕrêndŭ și desvoltândŭ naționalitatea română, apĕrândŭ românismulŭ, iridențĭ și daco-românĭ au fostŭ. Și aci sĕ 'mĭ permită d. ministru sĕ rectificŭ o parte din cuvêntarea ce a ținutŭ în Senatŭ totŭ în privința consiliului, ce a datŭ expulsațilorŭ transilvănenĭ, ca sĕ nu facă polictiă pentru noi:

‚Am ḑisŭ în totd'auna Românilorŭ de peste Carpațĭ: sĕ nu voițĭ ca d-vóstră sĕ dațĭ direcțiune politicei nóstre. Noi carĭ ne cunóscemŭ țéra, carĭ din generații în generații amŭ luptatŭ ca sĕ aducemŭ acéstă țéră unde este, sĕ ne lăsațĭ în pace sĕ ne regulămŭ noi politica nóstră; căcĭ noi nu venimŭ sĕ vĕ dămŭ lecțiune d-vóstre; nu ne amestecămŭ în luptele carĭ le avețĭ în contra Ungurilorŭ și Sașilorŭ; și numai atuncĭ ațĭ avea dreptate sĕ vĕ amestecațĭ în afacerile nóstre, décă ne-amŭ amesteca și noi în luptele d-vóstre.«

Cuvintele acestea mi se parŭ perfecte; dér totușĭ paremi-se că d-sa nu le-a ținutŭ totd'auna; eu nu sciu că vre-odată Românii de peste Carpațĭ sĕ le fi provocatŭ séu motivatŭ. Noi câte odată, fără îndemnŭ ne-amŭ amestecatŭ în trebile Românilorŭ de peste Carpațĭ! Sunt câțĭvă anĭ înaintea proclamărei regatului, colegulŭ nostru dela Academie, bĕtrânulŭ Barițŭ, 'mĭ ḑicea odată la adresa acelora, carĭ trimiteau agențĭ în Transilvania, carĭ f ndaseră, mi se pare chiar unŭ ḑiarŭ: „Carpații«, spre a întreținea românismulŭ de peste munțĭ: „De ce vĕ amestecațĭ în trebile nóstre?« și ne ruga sĕ nu ne mai amestecămŭ în trebile lorŭ. Acéstă rugăciune ni s'a făcutŭ și de Babeșŭ, și de Romanŭ și de Hodoșŭ, și ei mai adăogau:

„Iată singura cerere ce vĕ facemŭ: întărițĭ-vĕ în unire și în cultură, desvoltațĭ-vĕ puterile; și cândŭ drapelulŭ României va fi acoperitŭ de glorie, va restatornici România în vechia ei mărire și putere, o! atuncĭ ne vomŭ mândri și noi de acelŭ drapelŭ care este drapelulŭ românescŭ și prin urmare și alŭ nostru. (Aplause prelungite). Când România va însemna ceva în Europa, o atuncĭ vomŭ fi mândri și noi; ne vomŭ făli și noi de puterea vóstră, și vorŭ fi mândri și toțĭ Românii din orĭ ce parte vorŭ fi. Și atuncea și Ungurii ne vorŭ respecta și ne vorŭ cruța mai multŭ«. Iată pentru ce pe mine mĕ dóre ceea ce s'a făcutŭ în capitala României, cu tóte că drapelulŭ nostru astăḑĭ este gloriosŭ, cu tóte că astăḑĭ avemŭ și noi dreptulŭ a ne ținea capulŭ susŭ. (Aplause).

Recunoscŭ că vre o câțĭva băețĭ au făcutŭ unŭ actŭ nebunescŭ și că acestŭ actŭ trebuia a fi reprimatŭ; dér cum d. ministru Brătianu nu 'șĭ aduce aminte că și d-lui a fostŭ odată tênĕrŭ, cum am fostŭ și eu; că și noi amŭ făcutŭ proclamațiunĭ, ba și mai multŭ chiar.

Apoi d. Brătianu singurŭ 'șĭ-a datŭ deunăḑĭ ca unŭ titlu de glorie a juneței sale, serviciele ce odinióră a făcutŭ Franciei apărêndŭ causa republicei. Ei bine, tinerii aceia ce au făcutŭ mai multŭ? Au redigeatŭ, au trimisŭ în Transilvania, o mai repetŭ, o tesă, o lucrare elocuentă dér imprudentă, primescŭ chiar criminală. Insĕ tóte acestea avut'au urmărĭ astfelŭ pe câtŭ sĕ ne pună în luptă cu Ungurii? Dér Ungurii, celŭ puținŭ ḑiarele ungurescĭ, ḑicŭ că nicĭodată nu au cerutŭ ca România sĕ devină gendarmulŭ Ungariei! D. Brătianu credŭ că a fostŭ prea aspru, că s'a prea grăbitŭ, și 'mĭ place a crede că d-sa astăḑĭ se căesce.

Recunoscŭ că fapta trebuia reprimată; dér pentru acésta trebuia ca pe nenorocițĭi autorĭ sĕ i ucidemŭ? Adică sĕ'i gonimŭ din țéra românéscă?

Căcĭ pentru unŭ Românŭ acésta este totŭ una. Sĕ nu uitămŭ, d-lorŭ, că suveranulŭ nostru înainte de a fi Rege alŭ României era Domnŭ alŭ Românilorŭ. Ca astfelŭ inima lui, sunt sigurŭ, bate pentru toțĭ Românii, și nu póte permite ca acei ce suntŭ Românĭ sĕ fiă isgonițĭ din patria română. Și apoi unde sĕ se ducă ei? In Ardealŭ 'i aștéptă furcele séu fearele, cum am vĕḑutŭ că chiar din bisericĭ s'au luatŭ preoțĭ și s'au târâtŭ în pușcărie, pentru crima, că au avutŭ la ei o proclamațiune iridentistă. Primescŭ că fapta era gravă, că proclamațiunea putea sĕ ne causeze dificultățĭ internaționale: dér ce, pentru asemenea vine nu avemŭ legĭ și tribunale? Sĕ-i fi judecatŭ d. I. Brătianu, sĕ-i fi închisŭ d. Brătianu; dér ei rĕmânéu în România. Au însușĭ legea pentru expulsiunĭ nu ḑice, că aceia, carĭ se vorŭ încerca sĕ revină în țéră, sĕ fie închișĭ? Sĕ-i fi închisŭ, o mai repetŭ, dér sĕ nu-i trimetemŭ peste graniță sĕ móră de fóme. Dér sĕ nu vedemŭ că Rusciuculŭ a devenitŭ locŭ de asilŭ, când acesta era odată onórea străvechei ospitalitățĭ române! (Aplause).

D-lorŭ, am spusŭ că în interpelațiunea mea, am sĕ tratezŭ și cestiunea de legalitate. Decĭ cu legile nóstre în mână susținŭ că Românii nu potŭ fi isgonițĭ din acéstă țéră, că Românii din alte țĕrĭ suntŭ Românĭ și în țéra nóstră. Și dovadă am mai ântéiu constituțiunea, care ḑice că unŭ Romanŭ n'are nevoiă de altă nimicŭ spre a deveni și cetățênŭ Românŭ, decâtŭ de a avea recunóscerea calităței sale de Românŭ atâtŭ și nimicŭ mai multă. Incă ceva; chiarŭ aceluia care n'a cerutŭ recunóscerea sa de cetățenie română, legeaîĭ recunósce dreptulŭ de a cumpĕra proprietate rurală, care, precum scițĭ, este unŭ dreptŭ politicŭ. Étă ce ḑice legea proprietăței rurale din Dobrogea:

„Art. 2: Numai Românii potŭ dobândi proprietatea mobiliară rurală.

»Românĭ de origină, carĭ conformŭ art. 9 din Constituțiune potŭ dobândi recunóscerea fără stagiu și prin unŭ simplu votŭ alŭ Adunărilorŭ, au acelașĭ dreptŭ.«

In fața acestui textŭ, cum putemŭ spune noi că Românii din țĕrile megieșite suntŭ străinĭ? Eu credŭ că după durerósa impresiune espulsiunea, din ântéiulŭ momentŭ, a făcutŭ și în țéră și în străinătate și mai alesŭ în Transilvania, credŭ și aștepŭ dela liberalismulŭ, dela patriotismulŭ, dela aducerile aminte ale trecutului d-lui Brătianu, că d-sa va deschide espulsațilorŭ ușele României. Nu înțelegŭ a se esercita asupra d-sale vre-o presiune, de aceea a-țĭ vĕḑutŭ câtŭ sunt de blândŭ cătră guvernulŭ țĕrei mele, câtŭ menagiezŭ personalitatea primului ministru.

Décă am pusŭ energiă, am pus'o numai în apĕrarea naționalităței mele în fața Ungurilorŭ! Étă limbagiulŭ ce l'a ținutŭ în 1879 Românulŭ Mocioni fața cu Kossuth. Étă ce ḑicea acestŭ mare luptătorŭ alŭ Românilorŭ de peste Carpațĭ, când s'a întâlnitŭ la Turinŭ cu guvernatorulŭ: vĕ citezŭ propriele sale cuvinte traduse din nemțesce:

»Eu sciu că vre-o câteva canalii au umplutŭ urechile Ungurilorŭ cu paradoxulŭ Daco-românismului; afară de aceștia nicĭ unŭ omŭ cu minte nu viséză la noi. România ar avea sĕ se gândéscă de ḑece orĭ, décă trebue séu nu trebue sĕ-șĭ anexeze Transilvania, chiar când acésta ar fi ușorŭ ca unŭ jocŭ copilărescŭ. Acésta ar putea fi unŭ darŭ alŭ Grecilorŭ, unŭ cuibŭ de vespe, o petardă, care la celŭ d'ântêiu conflictŭ ar arunca România în aerŭ. Noi Românii transilvănenĭ și Ungurenĭ voimŭ o neatârnare asigurată pentru România. Pentru a ajunge la acésta, România însĕ are nevoe de o Ungarie puternică și neatârnată. Décă Ungaria devenindŭ neatârnată, va da naționalităței române o egală îndreptățire, atuncĭ Ungurii nu vorŭ avea a purta cea mai mică grije despre Românĭ. Nicĭ-o-dată nu vom privi preponderanța în patria ungurésca cu ochĭ geloșĭ, întru câtŭ nu se vorŭ exercita contra nóstră acte arbitrare. Negreșitŭ décă Ungaria ar rĕmânea în stăpânirea Austriei, și ca asemenea va deveni unŭ instrumentŭ în mânele curței de Viena în contra neatârnarei României, o atuncĭ, va fi lucrulŭ alt-felŭ, etc.“

Acésta nu este. Ungaria e liberă; Ungaria e de sine statatóre, Românii din Ungaria n'au pentru ce sĕ se uite la noi; dea-li-se drepturile, respecte-li-se naționalitatea, și ei și fără silă vorŭ rĕmâné bunĭ cetățenĭ ungurĭ. Câtŭ pentru noi cetățenĭ ai României independente nu credŭ că este bine de a ne teme de cea mai mică amenințare. Când a isbucnitŭ ultimulŭ resbelŭ, o bandă de Secui a intratŭ în țéra nóstră pe la Severinŭ, s'a atinsŭ de teritorulŭ nostru; erau sĕ între chiar în luptă cu posturile nóstre. A săritŭ însĕ populația și i-a luatŭ pe fugă. Am cerutŭ explicărĭ de la guvernulŭ ungarŭ. Ce a făcutŭ acestŭ guvernŭ? 'I-a datŭ în judecată, și tribunalele îi au achitatŭ. Totŭ ast-felŭ trebuia sĕ facem și noi; și chiar de ar fi fostŭ o achitare, n'am fi intratŭ încă in resbelulŭ cu honveḑii Ungariei!

D-lorŭ, am ḑisŭ că interpelarea mea mai are și o parte umanitară; acesta o adresezŭ în specialŭ D-lui primŭ-ministru. Mĕ adresezŭ la umanitatea D-sale, la trecutulŭ D sale, la 1848, când și D-sa și eu și mai tótă generațiunea de atuncĭ amŭ fostŭ disțerațĭ. Aveamŭ mume, aveamŭ surorĭ, aveamŭ rude; multe lacrimĭ au vĕrsatŭ atuncĭ mumele, surorile nóstre, și în genere femeile române pentru exilulŭ nostru.

Dér celŭ puținŭ acésta disțerare a fostŭ rostită de străinĭ! Décă D. Brătianu a uitatŭ, astăḑĭ îi readucŭ aminte poemulŭ lui Michelet! Facŭ apelŭ, D-le Ioanŭ Brătiene, la tinerețele D-tale, la cele ce profesai atuncĭ, la principiele ce le afișai; acestea te-au adusŭ astăḑĭ unde escĭ! Orĭ câtŭ escĭ omŭ de Statŭ, nu este bine sĕ rupĭ cu trecutulŭ D-tale când mai alesŭ acelŭ trecutŭ a fostŭ frumosŭ!

Suntŭ câteva ḑile de când a venitŭ la mine femeia unuia din disțerațĭ, cea mai sĕracă, cea mai nevoiașă, cea mai simplă ardeleancă, spunêndu-mĭ că bărbatulŭ sĕu este isgonitŭ din țéră, fără sĕ fi făcutŭ altceva, decâtŭ că a fostŭ surprinsŭ la drumulŭ de ferŭ citindŭ o proclamațiune; ea plângea cu patru șirurĭ de lacrimĭ și-mĭ ḑicea: „m'așĭ duce lângă bărbatulŭ meu la Rusciucŭ, așĭ munci chiar cu brațele ca sĕ-mĭ hrănescŭ bărbatulŭ; dér am copii, și trebue sĕ stau cu ei aci pentru scolĭ!« Acelŭ rîu de lacrimĭ care curgea pe fața bietei Romănce mĭ-a adusŭ aminte de lacrimile ce în 1848 mumele și surorile nóstre vêrsau pentru noi exilații! Omŭ dela 1848, care totdéuna amintescĭ faptele D-tale dela 1848 și cu dreptŭ cuvêntŭ, căcĭ dela 1848 începe regenerațiunea nóstră la care ai luatŭ parte, aduțĭ aminte de acele lacrimĭ și sterge pe acele care astăḑĭ se varsă în urma ordinului D-tale de expulsare! Și dupĕ ce m'am adresatŭ la guvernŭ, mĕ adresezŭ și la Regele României, la fostulŭ Domnŭ alŭ Românilorŭ; îlŭ conjurŭ sĕ se gândéscă, că décă sângele vĕrsatŭ pe câmpurile de bătae ale Plevnei, Griviței și Smârdanŭ, a acoperitŭ de gloriă și a întăritŭ tulpina tinerei nóstre dinastii, lacrimile poporului, lacrimile mumelorŭ, soțielorŭ și fetelorŭ române, departe de a întări și de a face sĕ se desvolte aceea tulpină, o vorŭ slăbi, putreḑindu-i tinerile vlăstare! Sfîrșindŭ, conjurŭ pe D. Iónŭ Brătianu sĕ nu facă, ca lacrimile vĕrsate din ochĭ de Românĭ sĕ păteze paginile istoriei ântêiului Rege alŭ României. (Aplause.)

(Urméză rĕspunsulŭ D-lui primŭ-ministru Brătianu.)

SCIRILE ḐILEI.

Joi séra, 13 Martie, va fi a' treia *conferință literară*. Joia trecută, d. prof. Andreiu *Bârsanŭ* a vorbitŭ despre continentulŭ africanŭ, și anume despre cele mai nouĕ descoperirĭ. Istorisirea călĕtoriilorŭ lui Stanley au ținutŭ publiculŭ într'o continuă încordare și mărturisimŭ, că cu părere de rĕu ne-amŭ despărțitŭ, fără sĕ mai audimŭ și alte scene interesante petrecute de Stanley în călĕtoriile sale, fiindŭ timpulŭ înaintatŭ.

—x—

Procuratura supremă a statului va ordona în curêndŭ sĕ se conscrie tóte ḑiarele și foile periodice ce aparŭ în țéră. Scopulŭ acestei dispositiunĭ este, după cum se ḑice, d'a controla materialulŭ secțiunei pressei dela procuratura supremă a statului, fiindŭ că s'a întêmplatŭ adeseorĭ, ca foile provinciale, cu tótă esistența lorŭ de mai mulțĭ anĭ, sĕ nu-șĭ triméta esemplarele îndatorate.

—x—

Ungurii voescŭ sĕ înființeze o scólă elementară de statŭ în Sebeșŭ, și inspectorulŭ scolarŭ a întratŭ în tratărĭ cu proprietarulŭ de casă Neculae Beu, ca sĕ-șĭ închirieze casa pentru scólă. Comuna bisericéscă gr. or. d'acolo audindŭ de acésta, ca sĕ nu i se impună dare pentru scóla ungurescă, a introdusŭ o dare de 5 la sută pentru scóla sa. Hotărîrea a fostŭ primită de consis-

toriu, magistratulŭ a fostŭ încunosciințatŭ despre acésta și oficiulŭ de dare orășenescŭ e însărcinatŭ a ridica acéstă dare încă în anulŭ curentŭ și la finele fiecărui cvartalŭ a o depune la administrațiunea cassei bisericei gr. or.

—x—

A mai »pricopsitŭ« ministrulŭ *Trefort* pe preoții gr. or. George Popovicĭ din Iovâlcea, Iosifŭ Mihu din Șinca mare, George Bonea din Nadpatak, George Capritie din Seligstadt, Iónŭ Bercanŭ din Cohalmŭ cu câte 50 fl. Ertă-le lorŭ, Dómne, că nu sciu ce facŭ.

—x—

Sub titlulŭ »Maghiarofagulŭ ministru austriacŭ“, „Egyetértés“ scrie următórele: »Mai deunădĭ primulŭ ministru Tisza petrecù în Viena și fù óspele primului ministru austriacŭ, comitele de Taaffe. Contesa de nascere e maghiară și totușĭ vorbi nemțesce cu primulŭ ministru maghiarŭ. Tisza se interesă multŭ de băeții comitelui Taaffe și contesa îi rĕspunse: »Băeții mei suntŭ bravĭ! Eu totdeuna am spusŭ lui Edmond, ca sĕ 'șĭ învețe băeții unguresce, dér elŭ nu se învoesce la asta cu nicĭ unŭ chipŭ. D-vóstră nicĭ nu vĕ puteți închipui cum îi uresce bărbatului meu pe Maghiarĭ....“ Se dice că Tisza se supĕră fórte tare. Acasă în Pesta a înțelesŭ apoi sensulŭ adevĕratŭ alŭ vorbelorŭ comitesei— și e faptŭ, că pactulŭ Austro-Ungarŭ de atuncĭ s'a întreruptŭ«.

—x—

Codița „patriotică“ din locŭ face în numĕrulŭ de Sâmbătă o îndreptare, dicĕndŭ că: în locŭ de »hazafiság« (patriotismŭ) sĕ se cetéscă — în numĕrulŭ de Joi 18 Martie n. — »hazugság« (minciună.) Tótă pasĕrea pe limba ei pere. Va sĕ dică patriotismulŭ șoviniștilorŭ e o curată minciună. A venitŭ la timpŭ acéstă mărturisire. Acum póte sĕ se dea și de-a tumba Țĕncălău, căcĭ nu-i folosesce nimicŭ, deórece *scripta manent.*

—x—

Se vorbesce, că s'a plănuitŭ sĕ se înființeze în *Clușiu* o stațiune de observare a cutremurilorŭ de pămêntŭ. Conducerea ei are sĕ se încredințeze profesorului dela universitatea clușiană Dr. Anton Koch.

—x—

Din *Clușiu* se vestesce o sensațională arestare. Poliția d'acolo, fiindŭ provocată de tribunalulŭ din Caransebeșŭ, a arestatŭ pe inginerulŭ Alois Südenhorst, dela calea ferată Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița. Causa arestării e, că Südenhorst, de nascere Francesŭ, are douĕ soții. Cu cea dintâiu s'a căsătoritŭ în Caransebeșŭ, cu cea d'a doua în Clușiu. Inginerulŭ fù escortatŭ la Caransebeșŭ și datŭ pe mâna procuraturei

—x—

După cum spune »Agramer Zeitung«, o comisiune judiciară ducêndu-se în satulŭ croatŭ *Bratine,* ca sĕ esecute nisce licitărĭ de pămênturĭ cerute de proprietarulŭ generalŭ de cavaleriă Leopold br. Edelsheim-Gyulai, fù înconjurată de țĕranĭ, carĭ protestară în contra oricăreĭ esecuțiunĭ prin strigăte, înjurăturĭ, blăsteme și gesticulărĭ. Ca sĕ scape de trântelĭ, judecătorulŭ ordonă sĕ se întórcă îndĕrătŭ comisiunea, care fù petrecută de risetele și strigătele țĕranilorŭ. »Ubite toga fiscala!« (Ucideți pe acestŭ advocatŭ!) strigară cătră substitutulŭ advocatului, care încă trebuĭ s'o ia la sănătósa.

—x—

Se dice, că în *Berlinŭ* se va înființa o capelă română.

—x—

Astă séră se va juca de trupa teatrală germană sub direcțiunea d-lui Carol de *Remay,* în sala redutei de aci, »Rusaliile în Florența, operetă în 3 acte de R Genée și I. Riegen.

Costumulŭ naționalŭ românŭ în München.

In luna trecută, Februariu, s'a datŭ în teatrulŭ curții din München *Balulŭ artiștilorŭ,* care a fostŭ de o strălucire, cum abia se póte vedé în altŭ orașŭ. Artiștii din München, oficerĭ, studențĭ, cercurile aristocratice, lumea financiară, corifeii sciinței, în fine *tout Munich* s'a întrunitŭ la acelŭ balŭ. Cassa regală încă a fostŭ în mare numĕrŭ representată: prinții Luitpold, Ludovic, Leopold, Alfons, Rupprecht, ducele Ludovic, princesele Teresia, Ludovic, Gisela, Adalbert, Elvira, ducesa Max Emanuil, soția ducelui Ludovic, apoi archiducele Ludovic Victor de Austria și prințulŭ Albert de Thurn și Taxis.

Sala a fostŭ decorată cu o artă, care rivalisa cu natura. Conductulŭ a fostŭ imposantŭ. Costumele cele mai varii si mai interesante au fostŭ înfățișate. Mare a fostŭ surprinderea și admirațiunea, când a apĕrutŭ unŭ numĕrŭ de 22 Germane în fermecătorulŭ costumŭ naționalŭ alŭ țĕrancei române și vr'o 5 Germanĭ în impunătorulŭ costumŭ naționalŭ alŭ țĕranului românŭ. A fostŭ și unŭ Românŭ la balŭ, totŭ în costumŭ naționalŭ. Prințulŭ Luitpold nu s'a pututŭ opri de a nu-lŭ întreba de unde este și déca așa costume încântătóre pórtă Românii. I s'a rĕspunsŭ la tóte întrebările ce le-a pusŭ. E de observatŭ, ne scrie corespondentulŭ nostru, că Germanele de dragulŭ costumului învĕțaseră și câteva vorbe românescĭ de ocasiune.

Numĕrulŭ persónelorŭ a fostŭ de vr'o 11,000, costumate unele ca ângerĭ, altele ca pasĕrĭ, ca epurĭ, ca racĭ, ca crocodilĭ ș. a. Balulŭ acesta sĕ dă totŭ la patru anĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

LONDRA, 23 Martie. — Scirea „Oficiului Reuter:“ Rusia nu s'a retrasŭ dela demonstrațiunea flotelorŭ în Sudabay. Unanimitatea puterilorŭ în privința remonstrațiunilorŭ față cu Grecia continuă a dura.

DIVERSE.

Câtŭ costă armatele — „Cine vrea pacea, caută sĕ se pregătéscă de rĕsboiu,“ este o vorbă veche, pe care o urméză bucurosŭ tóte statele europene. Națiunile stau gata înarmate până în dințĭ; sciința și tehnica se silescŭ necontenitŭ se perfecționeze armele; se facŭ cetățĭ neînvinse; colosurĭ cuirisate plutescŭ pe mare, ferŭ și oțelŭ, pulbere și dinamită, aburŭ și electricitate se punŭ în serviciulŭ aprigului Deu alŭ rĕsboiului. Însĕ arme și cetățĭ, corăbii și armate însemnéză banĭ, însemnéză impozite. Câtŭ costă óre pacea europénă în fiă-ce anŭ în banĭ numerarŭ? La acéstă întrebare respunde gazeta »Breslauer Zeitung.« Ea se folosește de datele statistice din almanachulŭ Gotha pe 1885. După aceste date positive statele europene plătescŭ pe fiăcare anŭ pentru întreținerea oștirilorŭ și marinelorŭ lorŭ după cum urméză: Germania 588,538,878 fl. Belgia 46,073,800 fl Danemarca 22,479,028 fl. Francia 855,700,011 fl. Britania 721,727,665 fl Italia 305,159,910 fl. Țĕrile de josŭ 68,201,604 fl. Austro-Ungaria 339,064,690 fl. Portugalia 39,505,680 fl. România 30,551,213 fl. Rusia 978,501,225 fl. Suedia 36,847,969 fl. Norvegia 17,838,281 fl. Elveția 15,100,486 fl. Serbia 10,385,801 fl. Spania 168,704,234 fl. Turcia 138928574 fl. Decĭ Europa cheltuesce, 4388663656 fl pe anŭ pentru întreținerea armatelorŭ și flotelorŭ sale de rĕsboiu.

***

Unŭ hoțŭ periculosŭ. — „Lupta“ relatează, că poliția din Iașĭ a făcutŭ o interesantă prindere a unui hoțŭ periculosŭ, ce spune că ilŭ chiamă Goldstein. Étă cum opera Goldstein: Extrăgea din buruiana mătrăgună (belladonna) substanța narcotică. Acéstă substanță în o dosă destulŭ de puternică de a putea provoca unŭ somnŭ de 24 óre, ér nu de a produce mórte, o punea în nisce sticle cu rachiu ce le purta cu dênsulŭ. Odată acéstă preparațiune gata, elŭ pleca în călĕtoriă, umbla prin diferite orașe alegêndu șĭ victime. Pentru a le despoia, elŭ lega cunoscință cu ele și le dădea câte unŭ paharŭ de rachiu. Bĕuturii cădeau la momentŭ în nesimțire, ér Goldstein îi buzunărea și dispărea. Așa s'a întêmplatŭ acum cât-va timpŭ cu unŭ preotŭ, pe care la gara de la Romanŭ au fostŭ nevoițĭ sĕ-lŭ transporte la spitalŭ, căci era unŭ începutŭ de otrăvire cu bella-dona și unde tocmai a doua di s'a deșteptatŭ. Acestŭ periculosŭ hoțŭ se pare că anulŭ trecutŭ a operatŭ pe o scară largă asupra unei întregĭ taberĭ de cărăușĭ. Étă faptulŭ: In satulŭ Oneștĭ din județulŭ Băcăului se găsea unŭ numĕrŭ de cărăușĭ dinspre têrgulŭ Ocnei, care adusese producte, luase banĭ și erau gata sĕ se întórcă înapoi. Sĕ presintă unŭ Evreu la dênșii, probabilulŭ Goldstein, și le spune că are de transportatŭ marfă la têrgulŭ Ocnei. Evreulŭ sĕ tocmește cu țĕranii și ca aldămașŭ le dă din o sticlă ce avea cu dênsulŭ câte unŭ paharŭ de rachiŭ. Unŭ singurŭ cărăușŭ refusă de a bea. Peste câte-va minute toțĭ cadŭ în somnŭ profundŭ Celŭ care nu bĕuse rachiu, se culcă și elŭ. A doua di diminéță acestŭ din urmă sĕ scólă și cércă sĕ deștepte pe tovarășii sĕi, dér ostenélă zadarnică, ei dormeau dusĭ. Mai târdiu, când în fine sĕ deșteptară, căutară pe Evreulŭ cu care se tocmise, însĕ elŭ dispăruse, se căutară în chimire și constatară cu disperare că la toțĭ, afară dela acelŭ ce nu bĕuse rachiu dela Evreu, banii dispăruseră. Hoțulŭ îi buzunărise în timpulŭ nopții și sĕ făcuse apoi nevĕdutŭ. Cum dicemŭ, probabilŭ că totŭ Goldstein este autorulŭ și acestui faptŭ. Instrucția urméză.

***

Douĕdecĭ de anĭ în temniță. — Cine a cunoscut'o în vremea ei — și cam puținĭ suntŭ de acestia — dicŭ că era o frumseța de muere fără părechiă, Eva Dumană din Remetea. Ce a făcutŭ, ce n'a făcutŭ, păcatele ei o sciu, pentru că păcatulŭ boldesce pre omŭ la rĕu, — în o bună diminéță în locŭ sĕ dică cătră soțulŭ ei, ean' scólă bărbate, c'a fi vremea! se pune și-lŭ acopere bine sĕ nu dea lumea de elŭ, pentru că Eva îlŭ omorise peste nópte. Trasă la judecată pentru fapta acésta, legea a disŭ sĕ se spândure Eva; înălțatulŭ împĕratŭ însĕ sa înduratŭ ai schimba pedépsa de mórte în 20 de anĭ de robiă. Acestea au întêmplatŭ în anii cei rĕi, pe la anulŭ 1864, și în anulŭ acesta, în 10 Martie, a eșitŭ Eva Duman din temnița, unde a petrecutŭ vreme atâtŭ de lungă. Sosită acasă la Remetea, nicĭ n'au mai cunoscut'o ómenii din satŭ, — earŭ copii ei toți au fostŭ muritŭ până ce era ea în Maria-nóstră închisă; și căsuța ei, negrijită de nime, ci lăsată în prada vênturilorŭ și ploilorŭ, s'a fostŭ derimatŭ de multŭ! Óre Iașce a și trimeso Dumnedeu acasă, pre biata muere?!-„Gaz. Pop.“

***

Pĕrulŭ copiilorŭ. — Pĕrulŭ copiilorŭ trebue din când în când tăiatŭ, măcar câtŭ de puținŭ. Astfelŭ copii vorŭ avea unŭ pĕrŭ lungŭ și abundantŭ. E bine asemenea sĕ le frecĭ din când în când capulŭ cu unŭ amestecŭ compusŭ din o lingurița de uleiŭ de rețină și una de romŭ.

***

Dațĭ apă caldă vacilorŭ cu lapte. — Apa caldă, distribuită în fie-care di vacilorŭ de lapte, înmulțesce într'unŭ modŭ sensibilŭ producțiunea laptelui și a untului. Pentru acestŭ cuvêntŭ dar trebue sĕ se dea vacilorŭ de lapte în fie-care di apă puținŭ mai căldicică, în care sĕ se pună și puțină sare și puține târițe. Făcêndu-sĕ esperiența cu acéstă metodă, s'a constatatŭ că vacile au datŭ cu 25 la sută mai multŭ lapte. Acéstă apă vacile o beau cu mai multă plăcere, decâtŭ apa curată chiar și când nu le este sete. Se póte da unei vacĭ din acéstă apă de 3 orĭ pe di. — Unŭ cultivătorŭ francesŭ care a făcutŭ usŭ de acéstă metodă, afirmă că în cursulŭ unui anŭ, elŭ a pututŭ avea 260 livre de untŭ, după ce s'a luatŭ mai întâiŭ o cantitate de lapte necesarŭ la o familiă compusă din 8 persóne. S'a constatŭ, că cu câtŭ o vacă bea mai multă apă de acésta cu atâta dă mai multŭ lapte.

***

Cătră domnii acționarĭ ai institutului de economii și creditŭ „Economulŭ“.

Cu 1 Martie a. c. s'a încheiatŭ terminulŭ fixatŭ pentru subscripțiunea deschisă de acțiunĭ a institutului »Economulŭ“ ce se va înființa.

Fiindŭ capitalulŭ propusŭ acoperitŭ deplinŭ prin subscrierile incurse, directoratulŭ a fixatŭ diua de 8 Aprilie a. c. la 2 óre după amédĭ în localitatea casinei române (Strada Cărbunilorŭ Nr. 7) pentru ținerea adunărei generale constituante, la care domnii acționarĭ suntŭ invitațĭ cu tótă onórea a lua parte orĭ în persónă orĭ prin împuternicitŭ specialŭ.

Obiectele de desbatere și aprobare în adunarea generală constituantă suntŭ următórele: 1. Constatarea din cólele de subscriere, că capitalulŭ institutului este asiguratŭ prin subscrierile originale și că vĕrsămêntulŭ primŭ a incursŭ în faptă. 2. Statorirea și aprobarea statutelorŭ. 3. Decidere asupra împrejurărei, că societatea póte sĕ considera ca instituită orĭ nu? 4. Alegerea comitetului de supraveghiere. 5. Hotărire asupra responsabilității fundatorilorŭ, conformŭ § 152 din legea comercială.

Președintele: Directorŭ esecutivŭ:
Alesandru Bohațielŭ *Iuliu Coraianŭ.*

Invitare. — Societatea acționară tipografică și de librăriă »Concordia« din Năsĕudŭ, va ținé adunarea sa generală pro 1885 (IV) *la 8 Aprilie 1886 st n. la 10 óre a. m.* în sala edificiului administrațiunei fondurilorŭ scolastice din Năseudŭ.

Obiectele: 1. Raportulŭ direcțiunei pro 1885, 2. Raportulŭ consiliului de supraveghiere. 3. Pertractarea propunerilorŭ. 4. Alegerea membrilorŭ în direcțiune pe unŭ periodŭ nou de 3 anĭ. 5. Alegerea consiliului de supraveghiere.

La acéstă adunare P. T. D-nii acționarĭ suntŭ învitațĭ a lua parte în persónă orĭ prin plenipotențiațĭ. Pentru casulŭ că din lipsa voturilorŭ nu s'ar puté ține la acéstă terminŭ, prin acésta se convócă o a doua adunare pre Dumineca la *2 Maiu 1886* la 10 a. m. totŭ în acelașĭ locŭ.

Năseudŭ la 10 Martie 1886.

Direcțiunea societății „Concordia“.

ULTIME SCIRĬ

Guvernulŭ elinŭ a reușitŭ sĕ contracteze pe piéța englesă unŭ împrumutŭ de 20 milióne drachme.

—0—

Gabdan-efendi a telegrafiatŭ Porții, că prințulŭ Bulgariei a declaratŭ că persistă în contra clausei numirii ca guvernatorŭ alŭ Rumeliei pe 5 anĭ.

—0—

Se vorbesce că Pórta negociază unŭ nou împrumutŭ cu baronulŭ de Hirsch.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Martie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	103 55
Rentă de hârtiă 5%	95 20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	153 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	101.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115.—
Bonurĭ rurale ungare	104 80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 75
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 30
Renta de hârtiă austriacă	85.25
Renta de arg. austr.	85.35
Renta de aurŭ austr.	114 30
Losurile din 1860	139 —
Acţiunile băncei austro-ungare	876 —
Act. băncei de creditŭ ung.	305.25
Act. băncei de creditŭ austr.	300 80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	999.—
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 60
Londra 10 Livres sterlinge	125.80

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 8 Martie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	94 —	95—
Renta rom. amort. (5%)	96½	97½
» convert. (6%)	89—	89¾
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	32—
Credit fonc. rural (7%)	102¼	103—
» „ „ (5%)	86½	87—
» » urban (7%)	99¼	100—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82¾	83¼
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 ¾	14—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00—	2.01

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 23 Martie st. n. 1886

Bancnote românescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.72
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.30
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ	—	—	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa micĕ	12.12	—	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	—	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	—	7.43	—
Aiudŭ	2.55	—	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	—	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	—	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	—	12.59	—
	6.08	—	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	—	—	11.04
Ciucia	8.28	—	—	12.17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	—	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	—	—	4.05
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	12.59	—
Szolnok	2.58	—	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	—	10.05	10.30
Viena	6.35	—	10.50	—
	3.00	—	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	—	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	—	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	—	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	—	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mező-Telegd	—	—	10.28	2.34	—
Rév	—	—	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	—	1.31	4.26	—
Huiedin	—	—	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.09	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	—	—	5.05	6.43	—
	12.05	—	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	—	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	—	—	9.31	—
	3.32	—	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	—	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mic	7.00	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	—	—	7.14	1.09
	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12.00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6.30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Araduiŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10 53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.